

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo in rokopi si se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godina. Lastnik konsorcijskega lista „Edinosti“ — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadruge z omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
Za pol leta 12.—
Za tri mesece 6.—
za nedeljsko izdajo za celo leto 5.20
za pol leta 2.60

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev.

zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglas se računa na milimetre v širini ene kolone.

Cena: Oglasni trgovci in obrtniki mm po 10 vin.

Osmernice, zahvale, poslanice, oglasni denarniki za mm po 20 vin.

Oglas v tekstu lista do pet vrst K 20.—

vsaka nadaljna vrsta 2.—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inšertni oddelček „Edinosti“. Naročniki in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačilo se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšertni oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštahranilnični račun št. 841.652

Pregled najnovejših dogodkov.

Italijansko bojišče. — Ključna akcija italijanskega letalskega brodograja proti Ljubljani. Le tri letala prispele do mesta in vrhla brez uspeha par bomb, na povratku je bilo eno sestreljeno. Topovski boji na tirolski, koroški in primorski fronti.

Rusko in balkansko bojišče. — Nobenih posebnih dogodkov.

Zapadno bojišče. — Nov angleški napad pri Ypernu istotako odbit. Sicer skoro na vsej fronti topovski boji, boji z minami in ročnimi granatami.

Turška bojišča. — Ponesrečene akcije Angležev pri Felahie. — Na kavkaški fronti nobenih dogodkov.

Naše uradno poročilo.

DUNAJ, 19. (Kor.) Uradno se objavlja: 19. februarja 1916, popoldne.

Rusko in jugovzhodno bojišče. — Nobenih posebnih dogodkov.

Italijansko bojišče. — Na tirolski fronti je obstreljevala sovražna artiljerija kraj Fontanedo v Judikarjah in ozemlje Col di Lane. V suganskem omejuju je bil napad Italijanov na Collo (severozapadno Borge) odbit. Na koroškem mejnem ozemlju je bil kraj Ukve, na Primorskem Mrzli Vrh in gora sv. Mihela v živahnem topovskem ognju. Včerajšnja akcija italijanskega letalskega brodograja proti Ljubljani se je ključno končala. Večina bojnih letal je bila že na bojni fronti prisiljena k povratku; tri so dospela do Ljubljane in so metala v bližini neke tamkajšnje bolnišnice in na več krajih okolice brezuspešno bombe. Pri povratku so naši letalci napadli sovražnike in sestrelili eno veliko bojno letalo Capronijevega sistema.

Nomestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Poročilo Cadorne.

DUNAJ, 18. (Kor.) Iz vojnega poročevalskega stana se javlja: Poročilo Cadorne 17. februarja.

V oddelku Rombona smo odbili z nasokom močen oddelček 27. polka brambovcov, ki je skušal nepričakovano napasti neko našo predno postojanko. Oficir, ki je poveljeval temu oddelku in par vojakov so bili ujeti. Živahno delovanje naših patrulj v oddelku Sabotina in na kraški planoti je dovedlo do uplenitve številnih ostavljenih pušk. Na fronti pri Oslavju je bilo živahno sovražno topovsko delovanje včeraj zvečer prisiljeno k molku. Sovražne baterije pri Gorici in Sovodnju so bile po živahnem boju prisiljene k molku. Eden naših letalcev je vrget bombe na Nabrežino.

Nemško uradno poročilo.

BERLIN, 19. (Kor.) Veliki glavni stan, 19. februarja 1916.

Zapadno bojišče. — Tudi včeraj so naše čete preprečile z močnim ognjem pripravljeni angleški napad jugovzhodno Yperna. V oddelku severno in severovzhodno Arrasa boji z minami in ročnimi granatami. Zasedli smo eno duplino, ki smo jo razstrelili. Na fronti med Aisne in Moze mestoma močnejši sovražni topovski ogenj in metanje min. Z neko večjo razstrelbo smo uničili del francoske postojanke na višini Combres. Severovzhodno kraja Largitzen (blizu francoske meje, jugozapadno Altkircha) je prodrl neki nemški oddelček do sovražne postojanke, razrušil obrambne naprave in ovire sovražnika in se vrnil s par ujetniki in dvema uplenjenima minovkama. Naši letalci so uspešno napadli letališče Abele (jugozapadno Poperinghe) kakor tudi sovražne železniške naprave.

Vzhodno in balkansko bojišče. — Nobenih dogodkov posebnega pomena.

Vrhovno armadno vodstvo.

Dogodki na morju.

BERLIN, 19. (Kor.) Wolfiv urad poročila: Angleška admiralijska je potom Reuterjevega urada v poročilu z dne 18. t. m. zanimala izgubo druge vojne ladje v boju v noči od 10. na 11. t. m. na dogerski sipini in izjavila nemško poročilo kot neresnično. Z ozirom na ta uradni nastop se konstatira, da je uničenje druge ladje poleg »Arabisa« konstatirano na podlagi neoporečnih opazovanj nemških pomorskih sil. Uradna objava z dne 12. t. m. o izgubi druge ladje se vzdržuje torej prekoslej.

Sei admiralnega štaba mornarice.

LONDON, 18. (Kor.) Admiralijska objavlja sledeče poročilo: Ker se pojavlja v

naših listih še vedno neresnično, po korespondentih v Nemčiji v nevturalne dežele odpošiljano poročilo, da ste bili v noči na 7. t. m. potopljeni pri dogerski sipini dve ladji ali dva iskalca min, izjavlja admiralijska še enkrat, da je bil od štirih iskalcev min eden, »Arabisa«, dozdnevno potopljen od sovražnika in da so se vrtnili ostali nepoškodovani v pristanišče.

S turških bojišč.

CARIGRAD, 18. (Kor.) Iz glavnega stana se poroča: Fronta v Iraku: Pri Kutelamari topovsko in pehotno streljanje. V oddelku Felahie so bile sovražne čete, ki so se skušale približati desnemu bregu Tigrisa, po triurnem boju prisiljene k umaknitvi in zasledovane do druge črte okopov. Pri boju z enim sovražnim eskadronom je bil ta pogin v beg in je ostavil na bojišču nad 30 mrtvih. — Perzija: Jugozapadno Hamadana so bili Rusi, ki so hoteli napasti mesto Kengaver, s protinapadom naših iz perzijskih prostovoljcev sestavljenih oddelkov pregnani in so imeli znatne izgube. — Kavkaška fronta: Nič važnega. — Dardanele: Ena križarka in več torpedovk so dne 15. in 16. t. m. izstrelile z visokega morja par granat, nakar so se vsled protigolja naših baterij umaknile. Tri sovražna letala, ki so preletela morje obilno, so bila pregnana.

Rusi vzeli Erzerum.

Grška »Tagespost« priobčuje v včerajšnji jutranji številki naslednje poročilo: »Berolin, 18. februarja: Reuterjev urad poroča iz Petrograda: Erzerum je zavzet. »Berliner Tageblatt« piše k padcu trdnjave Erzeruma: Strategični pomen trdnjave ni bil ravno prevelik. Z ozirom na slavno zgodovino mesta smemo biti prepričani, da bo vse to kar najbolj izpodbujalo naše turške zaveznike, da zopet zavzamejo trdnjavo.

Dunajska »Zeit« pripominja k temu poročilu: »Erzerum (Erserum ali Erslum) je utrjeno glavno mesto azijskega turškega vilajeta Erzerum v turški Armeniji, kakih osem kilometrov od reke Kara su (Črna reka), zapadno Evfrata, ob južnem robu visoke planote, po kateri teče Evfrat. Mesto so nanovo utrjevali od leta 1864. dalje in so jo obdali s pasom štirinastih novih utrdb, ki so jih od leta 1893. dalje oboroževali s starejšimi in novejšimi Kruppovimi topovi srednjega kalibra. Kot najvažnejše utrdbje se imenujejo eno na Top daghu (Medžidije tepe) in na Kirimidi daghu. Poleg velikih skladišč ima Erzerum delavnice za popraviljanje topov in lafet.

Erzerum je zelo staro mesto. Armenci so ga imenovali Karin ali pa Qarin Kalak, kar pomenja »mesto pokrajine Garin«. V petem stoletju po Kr. so zgradili Bizantinci tamkaj trdnjavo Theodosiopolis, severozapadno od odprtega sirske-armenskega trgovskega mesta Arzena. To odprto mesto so leta 1049. razdeljali Selžuki in prebivalci so se preselili v utrjeno mesto Theodosiopolis, katero so potem imenovali Arzen er Rum, to je Arzen Rimljanov. Turki so potem priredili to ime po svoje v Erzerum. Mesto se je razvijalo prav lepo, a je leta 1201. prišlo v roke Selžukom. Leta 1242. so je zavzeli Mongoli, leta 1517. pa končno Turki. Mesto je vzlic slabi turški upravi uspevalo prav dobro in je imelo nad 80.000 prebivalcev pred rusko okupacijo. V rusko-turški vojni leta 1829. so namreč Rusi pod Paskjevičem zavzeli mesto, s čimer je bila ta vojna odločena. V drinopoljskem miru, sklenjenem 14. septembra 1. 1829. so Rusi izročili mesto zopet Turkom, a so je hudo opustošili, tako da se je veliko armenskih rodbin preselilo na rusko ozemlje. Leta 1859. je potres precej hudo razdeljal vojno.

V zadnji rusko-turški vojni je ruska armada pod generalom Loris Melikovim

po hudih bojih s Turki pod Muktar pašo 4. novembra 1. 1877. vzela ključ do Erzeruma, namreč turške postojanke v prelazu na Deve Bojunu. Te postojanke so smatrali Turki za nezavzetne. Istega leta meseca julija so jih namreč utrdili angleški inženjri po vseh pravihli tedanje utrvalne umetnosti. Turški poraz na Deve Bojunu (Velblodjem hrbtu) je bil tak hud, da so pustili Turki tamkaj 40 težkih topov, vso municijo in celo svoje taborišče. V šotoru Muktar paše so našli še sveže skuhan kavo, v kozarce nalit rum in za čitanje razgrnjene časopise. Turki so se umaknili v Erzerum.

Erzerum tedaj kot trdnjava niti oddalec ni bil tolikoga pomena kot pa Kars, dasiravno so Turki v zadnjem času znatno ojačili utrdbje in jih tudi pomnožili. Imeli so tamkaj tudi precejšnje število obrambnih topov, ki so pa, ker ni bilo zgrajenih primernih postojank, še v poletju leta 1877. stali po erzerumskih ulicah. Pozneje so jih šele spravili na različne utrdbje okoli mesta.

Rusi so torej meseca novembra 1. 1877. obkolili Erzerum, vendar pa ne popolnoma in trajalo je vse do konca leta, preden so po težavnih potih spravili težke oblegovalne topove izpred Karsa pred Erzerum. Popolnoma obkoljen je bil Erzerum šele nekako sredi meseca januarja 1. 1878. Ruski general Loris Melikov je imel kakih 60.000 mož in 250 topov. Ker se je po moral kriti v večji razdaljo, mu je ostalo za obleganje komaj 40.000 mož. Do pravega obleganja trdnjave pa sploh ni prišlo, kajti 31. januarja leta 1878. je bil v Drinopolju sklenjen preliminarni mir, v smislu katerega so Turki sami izpraznili Erzerum in ga izročili Rusom. Po svetostefanskem miru, oziroma berlinskem kongresu je Rusija izročila Erzerum zopet Turčiji.

BUKAREŠT, 18. (Kor.) »Independence Roumaine« piše k angleškemu poročilu o zasedenju Erzeruma: Namen ruskih operacij v onih ozemljih je odtegnitev turških čet iz Mezopotanije in Egipta. Uresničenje načrta je odvisno od števila čet, s katerim razpolaga Turčija. Ako odgovarja resnici, da ima Turčija dvamilijonsko armado, potem bo zamogla poslati v Kavkazijo ojačenja, ne da bi oslabilila druge fronte.

Izpred Soluna.

SOLUN, 17. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Neko francosko letalo je severno Soluna prisililo k izkrcanju in uplenilo eno aviajsko letalo. Opazovalec je bil ranjen in ujet; pilot je pobegnil.

ATENE, 18. (Kor.) General Sarraïl dopispe prihodnji teden semkaj in bo sprejet od kralja.

Grška zbornica.

ATENE, 18. (Kor.) Vlada je predložila zbornici zakonski načrt, glasom katerega se poveri razdeljevanje v kraljestvo uvažanih živil posebnemu odseku, da se prepreči spekulacija in nakopičevanje zalog pri trgovcih in rezerv pri privatnikih.

Rumunska zbornica.

BUKAREŠT, 18. (Kor.) Vlada je predložila zbornici zakonski načrt glede zvišanja v marcu p. l. dovoljenega 200 milijonskega vojaškega kredita na 600 milijonov. Drugi zbornici predloženi predlog zahteva odobrenje vseh izvoznih preprod, ki so bile izdane navedbenim pottom marca, aprila in maja p. l.

Obsojeni rumunski hujskači.

BUKAREŠT, 18. (Kor.) Sodišče je obsodilo eno štiri člane t. zv. narodne garde, ki so oktobra p. l. na poslopju nemškega poslanstva pobili šipe, na dva meseca zapora in 200 lejev globe. Obsojenci so priglasili vzklic.

Črnogorska kraljevska rodbina se nastani v okolici Bordeauxa.

BERN, 18. (Kor.) »Matin« poroča iz Bordeauxa, da se bo kralj Nikola z rod-

bino vred v kratkem preselil v okolico Bordeauxa in sicer na posestvo pri Lormonsu.

Angleška spodnja zbornica.

LONDON, 18. (Kor.) V adresni debati je izjavil Sykes, da splošni rezultati vojne v Belgiji, Srbiji in Crngoriji niso taki, kakor jih želimo. Sueski prekop je ogrožen in položaj v Mezopotaniji ni tak, kakor bi želeli. Le temeljita organizacija zamore zboljšati stvari. Angleška vlada je bolj primerna za mir, ne pa za vojno. Mi debatiramo in sovražnik sklepa, mi preiskujemo, sovražnik dela načrte, mi se čudimo in sovražnik dela. Cawley je rekel, da mora vlada postopati energičneje in ne biti v bodočnosti prepozna.

Francoska zbornica.

PARIZ, 18. (Kor.) Na dnevnem redu je bila danes razprava o predlogu Ferryja, ki pozivlja vlado, da naj si pridobi upoštevane pri izvrševanju kontrolne pravice napram vsem mobiliziranim narodnim silam. Ministrski predsednik Briand je izjavil, da je proti takojšnji diskusiji. Ako bi zbornica razpravljala o tem, bi vlada zapustila sedeže in ne bi sledila debati. Zbornica se je izrekla s 349 proti 161 glasovom proti takojšnji debati.

Derbyjevi rekruti.

ROTTERDAM, 18. (Kor.) »Rotterdamse Courant« poroča iz Londona, da je vojni urad glede števila Derbyjevih rekrutov, ki so bili dosedaj uvrščeni, razočaran. Določbe glede oprostitve od vojaškega službovanja so omogočile nepričakovano visokim odstotkom mladih ljudi, da so se odtegnili vojaški službi. Radi tega se namerava izdati nova določba.

Nemške in avstrijske ladje v španskih pristaniščih.

MADRID, 18. (Kor.) Ministrski predsednik Romanones je izjavil, da so bila pogajanja glede prodaje nemških in avstrijskih ladij, ki so se zatele v španska pristanišča, brez rezultata.

Amerika in oborožjenje trgovskih ladij.

WASHINGTON, 16. (Kor.) Neka visoka avtoriteta državnega oddelka je izjavila, da Združene države priznavajo, da je ententa po mednarodnem pravu upravičena, da oborožuje za obrambo trgovske ladje. Ako se torej ententne države branijo sprejeti predlog glede razoroženja trgovskih ladij, potem ameriška vlada ne more odobriti namere centralnih držav glede torpediranja oboroženih trgovskih ladij. Državni oddelček je dal razumeti, da ne namerava sam izpremeniti zakon glede oboroženja trgovskih ladij, ker se to ne more zgoditi brez privolenja vseh udeležencev držav; vendar pa mora morda izpremeniti instrukcije pristaniških oblasti.

Najvišje lastnoročno pismo.

DUNAJ, 19. (Kor.) Armadni naredbeni list objavlja sledeče Najvišje lastnoročno pismo c. kr. deželni brambor: »Ukazujem, da naj se na zastavah in standartah deželne brambe napravi na eni strani orle malega grba Avstrije, kot njegovo osrčje pa genealoški hišni grb avstrijsko-habsburško-lotariški. Moje hiše, obdan od verižice reda zlatega runa, na drugi strani Moje inicijale in v kot cesarsko krono, zastave in standarte bele, obdane izmenoma od črno-zlatih in rdeče-srebrnih trikotnih plamenov v enakomernih vrstah, krona z Mojimi začetcimami po predpisih adjustiranja armade.

Ogrski ministri na Dunaju.

DUNAJ, 19. (Kor.) Ministrski predsednik grof Tisza, finančni minister Teslesky, poljedelski minister baron Ghilanyi in trgovinski minister baron Harkanyi so prišli semkaj iz Budimpešte.

DUNAJ, 19. (Kor.) Ogrski ministri in strokovni referenti so se podali ob 10 do-

PODLISTEK

Knjige »Družbe sv. Mohorja«.

Sedanje vojne razmere so pač nanesele, da moremo šele sedaj izpregovoriti o knjigah, ki jih je za leto 1916. izdala »Družba sv. Mohorja«, in tudi to le, kolikor nam dopušča prostor. Knjige so itak že zdavnaj v rokah družstvenikov in so jih tudi že presodili sami. Prepričani smo pa, da so jim predvsem ugajale one, ki imajo za sedaj najaktualnejšo vsebino, in to sta »Koledar« in pa »Zgodovina c. in kr. pešpolka št. 17«, potem pa »Večernice« in knjiga, ki je izšla povrh ostalih šestih, dr. Detelova Trojka, ki jo dobivajo družstveniki broširano za 80 vin., vezano pa za K 140. »Zgodovina slovenskega naroda« iz peresa dr. Grudna je že izšel 5. zvezek in je delo, ki mu gre vse priznanje. Nabožne vsebine ste bili knjigi »Mesija«, 2. zvezek, in molitvenik.

Za letošnje leto priporoča družbeni odbor naj poverjeniki dopošljejo vpisovalne pole in udnino zanesljivo do 5. marca t. l.

na naslov »Družba sv. Mohorja« v Celovcu, kamor naj naslovljajo svoja naročila tudi posamezniki, ki si žele izdati knjig, ali ki žele pristopiti družbi kot udje.

Posebno v sedanjih časih si naše ljudstvo želi beriva in prepričani smo, da se v našem narodu še nikdar ni čitalo toliko, kot ravno sedaj. Zato pa tudi prav toplo priporočamo ljudstvu na deželi, kateremu ni na razpolago toliko knjižnic in drugih podobnih prilik, kakor mestne prebivalstvu, da se v čim največjem številu oklene »Družbe«. Udnina dveh kron je vendar tako malenkostna, da jo vkljub slabim časom vendar utrpi lahko vsak.

Glede prihodnjega leta sporoča odbor: Dasi mora Družba sv. Mohorja izdajati po svojih pravilih vsako leto samo »dvoje Slovenskih Večernic in Koledar«, je dodajala Družba v ugodnejših razmerah skozi dolgo vrsto let kot nameček še po tri knjige, skupno torej šest knjig. Ker se je zadnji čas znatno podražil tiskovni material, ker se je vpoklicalo več uslužben-

cev k vojakom in ni mogoče dobiti nado-

mestila, naj družbeni udje blagovoljno oprostijo, da izdamo prihodnje leto 1916. za udnino 2 K samo pet mehko vezanih (broširanih) knjig, in sicer:

1. Koledar Družbe sv. Mohorja za 1. 1917. — Družbeni Koledar je postal že davno prijatelj skoro vsake slovenske hiše. Kakor vedno prinese Koledar bogat zaklad raznih spisov in popoln imenik, ki je za nas Slovence nekaj adresa: naslovna knjiga, v kateri najdeš vse, kar ima na Slovenskem kaj več pomena. Koledar bo seveda, kakor vedno, po možnosti kolikor mogoče ilustriran, zlasti bo prinesel slike iz vojne. Koledar se more naročiti tudi vezan ter je doplačati za veznino: za kartoniranje po 40 vin., za navadno vezavo po 60 vin., za lepše opremljeno vezavo po 80 vin.

2. Podobe iz narave. Spisal prof. Franc Pengov. — Za to delo smo pridobili priznanega večaka, gosp. prof. F. Pengova, ki že leta sem objavlja v »Mentorju« svoje velezanimive razprave.

3. Zgodovina slovenskega naroda, 6. zvezek. G. kanonik dr. J. Gruden nadaljuje svoje delo »Zgodovina slov. naroda«.

To delo je našlo že toliko zasluženega priznanja, da bi delali pisatelju krivico, ko bi je hoteli še pripočeti.

4. Svetloba in senca. Povest. Spisal dr. Franc Detela. Slovenskih Večernic 70. zvezek. Povest je velezanimiva in vzeta iz narodnega življenja. Kdor želi lično v platno vezano knjigo, naj doplača za veznino 60 vin.

5. Večne resnice. Molitvenik z mašnimi in raznimi drugimi molitvami za vsakdanjo potrebo. Kdor želi vezan molitvenik, naj doplača za veznino z zlato obrezo K 120, za veznino z rdečo obrezo 60 vin.

Družniki Mohorjani (posamezniki kakor društva in knjižnice) si lahko naročijo tudi vezane družbene knjige za zmerne cene, navedene pri posameznih celotnih knjigah, ki izidejo prihodnje leto, ter prosimo, da se te ugodne prilike v prav mnogobrojnem številu poslužijo.

Glede nadaljnega svojega delovanja obeta odbor, da bo Družba v svojih knjigah skušala ohraniti zgodovini doživljanje našega slovenskega naroda v svetovni vojni in je v ta namen poverila zbiranje

gradiva domačemu zgodovinarju profesorju dr. V. Sarabonu.

Vso svojo pozornost hoče pa tudi posvečati gospodarskemu pouku našega naroda, kar je tem bolj potrebno, ker je po končani vojni z vso gotovostjo treba pričakovati popolnega gospodarskega prevrata v naši državi. Zato Družba vabi učne moči na kmetijskih, obrtnih in trgovskih šolah, naj stopijo pred slovenski narod in ga poučujejo, kako si naj pripori v Avstriji stališče, ki bo primerno slovenski inteligenci in delavnosti ter našemu bivanju ob Jadranskem morju.

Za nadaljno knjižno potrebo smatra odbor novo izdajo slovenskega pravnika, potem izdajo naravoslovnih knjig in zdravniškega pouka o higijeni.

Tu bi svetovali odboru, naj zlasti ne odlašja z zdravniškim poukom o higijeni. V Trstu se je z ozirom na žalostne posledice vojne pod predsedstvom namestnika barona Fries - Skenaja vršila konferenca, kako naj bi se obvarovalo ljudstvo čim dalje tem huje se razširjajočih veneričnih boleznih, po katerih grozi zastrupljanje vsemu našemu narodu. Naj bi torej

poldne v palačo finančnega ministrstva, kjer so se pričele konference z avstrijskimi ministri.

Bolgarski kralj na Dunaju.

DUNAJ, 18. (Kor.) Bolgarski kralj je sprejel popoldne v koberški palači ministra za notranje zadeve princa Hohenlohe v daljši posebni audienci. Na čast kralja je priredila danes grofica Nadina Berchtold v svoji palači čajev večer. Večera se je vršil pri bolgarskem poslaniku na čast bolgarskemu ministrstvu predsedniku Radoslavovu in generalissimu Žekovu naroden diner.

Kakor je izvedela »Korrespondenz Wilhelm«, je podelil bolgarski kralj dunajskemu poslaniku Toševu veliki križec bolgarskega reda za civilne zasluge (I. raz.), vojaškemu atašeju pri bolgarskem poslanstvu na Dunaju Tantilovu pa bolgarski hrabrostni red IV. razreda.

Grška in Italija.

V daljšem poročilu od dne 9. t. m. iz Aten o seji grške zbornice pripoveduje »Corriere della Sera«, da so onih 16 poslancev iz Epira, posebno pa iz raznih bojev znanega polkovnika Dulisa, došli v zbornico, galerije burno pozdravljale, ko so sodelovali na volitvi predsedništva zbornice.

Zadnji ti poslanci niso bili pripoznani. Toliko tedanji ministrski predsednik Gunaris, kolikor Venizelos kot vodja opozicije sta se upirala pod pretezo, da so se volitve vršile po turškem volilnem zakonu in da so zato neveljavne. Nu resnični razlog je bil: protest Italije. Ko pa se je doznelo, da je bilo teh 16 poslancev izvoljenih po grškem volilnem redu, je sicer italijanski poslanik tudi to pot povprašal sedanjega ministrskega predsednika Skuludisa, ali do protesta ni prišlo. Vlada stranka na Grškem je s tem uspehom in s tem na neki način proglašeno aneksijo severnega Epira izredno zadovoljna, ali tudi ta umik Italijanov v tem predmetu ni povečal simpatij Grkov do njih.

Celo venezelistička »Nea Helas« piše: »Navzočnost angleških in francoskih vojakov na Krfu nas ne vznemirja, ali nikdar ne bomo trpeli tam italijanskih vojakov, pa če bi jih bilo samo dvajset. V odporu proti državi, ki nam proti vsakemu pravu krati dvanajst otokov, bomo vedno podpirali vlado«.

Italijansko poslanstvo je izjavilo na to, da se tem manje misli na izkrcanje italijanskih čet na Krfu, ker se ne misli ostaviti Valone. Polkovnik Aulio in še pet drugih italijanskih častnikov, ki so imeli reorganizirati grško orožništvo in katerih služba je bila z dnem 13. t. m. dovršena, niso bili pozvani, da bi nadaljevali svoje delo.

O ti blaženi Italijani, kako — radi jih imajo povsod. Za entento so na Balkanu le — v napotje.

Hrvatska aristokracija, nje razmerje in nje pomen za narod.

V hrvatski znanstveni reviji »Savremeni« je priobčil dr. Prohaska nekaj refleksij o hrvatski aristokraciji in nje razmerju do naroda. Med drugim pravi: »Naša višja družba se moralno zastruplja, začenja smatrati Hrvatsko le kot neka svojo letovišče, dočim jej Dunaj in Budimpešta postajata duševna domovina. Težko je aristokratu po 83 letih smatrati Hrvatsko kot svoj sedež, a hrvatskemu državljanu je težko videti v hrvatskem aristokratu voditelja in učitelja svojega«.

Na to zelo neugodno sodbo o stališču, ki je današnji hrvatski aristokrat zavzel, je napravil svoji domovini, reagira Lj. Dluštš v »Hrvatski Obrani« na zelo informativen način. Njegova izjava mora zanimati tudi nas Slovence, prvič zato, ker je aristokracija ob sedanjih političnih razmerah v monarhiji že po svojem socialnem položaju in po svojem imetju, potem pa tudi po svojih zvezah važen faktor na stremljenjih hrvatskega naroda; drugič pa zato, ker je za nas Slovence, ki smo po jeziku, teritorialno in po vseh svojih interesih Hrvatom najbližje in najsorodnejše slovansko plemo. (Srbe smatramo za isti narod s Hrvati z dvema imenoma in dvema verzijpovedanijem.)

Tako generalizirana — pravi Dluštš — stvar ne stoji tako, kakor jo opisuje dr. Prohaska. Kar trdi o hrvatski aristokraciji je veljalo za čase banov Mažuranića in Pejačevića in seveda za poprej. Ma-

žuranić je našel take razmere. Zavesti o pripadanju k hrvatski domovini je bilo le malo sledi v hrvatski aristokraciji. In pomankanje te zavesti je naravnost oviralo tedanje politično delo, ki je šlo za tem, da se primerno tedanjim razmeram ohrani politična in narodna samostojnost hrvatskega naroda v Hrvatski in Slavoniji. To je bila tista doba ko je Miškotović, videč, da je narod utrujen od politične borbe večjih let, rekel, da borbo treba zaustaviti, da se morejo pridobiti nove vrste, ki so preveč v razdrlji, da bodo potem, bolj konsolidirane, mogle nadaljevati borbo. Začel je iskati tesnejšega kontakta z višjo aristokracijo, pak bi mogli navesti primerov, kako je sam ban snoval akcije, da poedine dotedanje politične nasprotne iz te vrste, pa tudi one najkonservativnejše smeri, pridobi za svojo stranko in za narodno stvar. In to iz povsem upravičenega razloga: hrvatska aristokracija je močan faktor v vsakem pogledu, v nje rokah je znaten del narodnega imetja, more po svojem bogastvu veliko služiti v pospeševanje naših kulturnih in narodnih ciljev, more danes najlaglje vzdrževati zvezo med narodom in dvorom, med narodom in velikim svetom.

Hrvatski narod se je od tedaj kulturno prilično povzdignil, narodna zavest in žnjo narodna energija se mu je povečala, a to ni ostalo brez vtisa pri hrvatski aristokraciji in po Mažuraniću posejano seme ni ostalo brez sadu. Kdor je poznal hrvatsko aristokracijo za Mažuranićevih časov, in če jo primerja z današnjo generacijo, najde znatnih razlik med eno in drugo. Že to je karakteristično, da se je med člani aristokracije tedanjih časov težko kateri nahajal, ki bi poznal hrvatski jezik. Danes pa so redki, ki ne bi mu bil več. In ne samo to, marveč moremo veriti g. doktorja, da poznamo takih hrvatskih rodbin med najodličnejšimi, ki polagajo največjo važnost v to, da se njihovi otroci izobražujejo v hrvatskem jeziku in duhu in kjer je konverzacija med otroci in hiši navadno hrvatska. Malokateri član med hrvatsko višjo aristokracijo je, ki ne bi oporekal temu, da se ga ne smatra kot hrvatskega patrijota; a ko gre za to, da se podpira in pospešuje kako hrvatsko kulturno-narodno podjetje, moremo vsikdar računati na njih požitvovalnost. Kot zgled naj navedemo g. grofa Narmanna, ki je pred leti daroval Jugo-slovanski akademiji 30.000 K in ki potem vsako leto daruje akademiji po več tisoč kron, da ne govorimo o tem, kako je vedno široke roke, ko se trka na njegova vrata za narodno-kulturne cilje. Na enako darežljivost za narodne namene moremo pokazati tudi pri bivšem banu in hrvatskem ministru, grofu Teodorju Pejačeviću, ki med drugim vsako leto daruje stipendije za izobraževanje hrvatskih umetnikov itd. Zavest o gotovih dolžnostih do domovine je v naši današnji hrvatski aristokraciji — more se reči — že splošna. Proces evolucije, ki smo ga omenjali gori, seveda ni še dovršen. Madjari in Čehi imajo bogato in močno zgodovinsko aristokracijo. Hrvatski zgodovinski aristokraciji bi komaj še našli kako sled. Naš cilj mora biti, da se današnja aristokracija vzljubi z narodno dušo, in more se reči, da se stvar razvija v tej smeri. Vsekako imamo mnogo več razlogov, da smo zadovoljni z našo aristokracijo, nego pa z izvestnimi krogi plutokracije (denarnih mogotcev), ki so mnogo bolj oddaljeni narodnemu bistvu in narodni duši.

Ali vse stoji še v tem pogledu na narodnem splošnem kulturnem delu: čim višji bo nivo materialne in duševne narodne kulture, čim širše kroge bo objemala po zahtevah časa razvita splošna narodna kultura, tem močnejša bo narodna sila, ki končno popolnoma osvoji našo aristokracijo in jo zadahne z narodno dušo. V tej smeri naj se naperi prav umevano demokratično delo.

Dobro je in umestno, da nam dr. Prohaska postavlja Čeha kot zgled in da češko aristokracijo, posebno starejšo, primerja z našo. Glavna zasluga za nacionaliziranje češke aristokracije gre delu staročeške stranke od 1860 do 1890 leta, pak bi bilo poučno, ako bi metodo, ki so se je posluževali pri tem Staročehi, vzporedili s hrvatsko metodo — da ne rečemo nemetodičnostjo, — ki služi pri nas.

Zavod sv. Nikolaja v Trstu.

Dne 13. februarja se je vršil občni zbor, tega tako potrebne, človekoljubnega, narodnega in koristnega društva, oziroma zavetišča.

Soča braniteljica.

(Prejeli smo po pesnitev z naših primorske fronte in jo priobčujemo tem naši, ker kaže jasno, kako globoko so se vsadile v srce našega naroda proroške besede našeg goriskega slava - Gregorčiča. — Ured.)

Odar si, Soča, beli dan zazrli, po strugi svoji se razstrla, nihče tako lep te ni opeval — Gregorčič naš je sam je to umeval! Kot dete te je videl malo, ki v s rugi se brezskrbno je igral, se veselil je tvoje čvrste rasti; ob tebi je užival rajске slasti. Že kot pastirček te je tu pozdravljaj, in dan za dnem te vnote e proslavljaj, zrl tvojo bistvo vode krasno, aurno bistro njeno jasno, in d vili tvojim se valovom, ter strmim tvojim je bregovom. Poslušal tvoje lahno je šumenje, strmil v valovja tvojega bobnenja.

Ko s sestro milo — stabo je govoril. Opeval ti je dušo čisto in sredo, potolžil nase ti gorje. Poznal je črtnost tvojo in vrlino: zato zanj al ti je domovina! V proročnem duhu je zazrl, kakó sovrag bo k nam pridr.

Hotela sem se osebno udeležiti tega jako važnega občnega zbora — da poročam slovenski javnosti in blagim dobrotnikom, kateri podpirajo zavetišča že celih 18 let. Med temi dobrotniki so zastopani vsi stanovi in sloji, saj je to prvo in edino žensko društvo na Slovenskem, kjer ne vladajo politične strasti ter so izključene vse strankarske spletke.

Dobrotniki Zavoda sv. Nikolaja se zavajajo misije in naloge zavetišča. Njim je Zavod svetišče — slovensko svetišče, kjer vladata »Dobrota« in »Skromnost«. Tadi va keruba stropu nosita njima poverjeno hišo človekoljubja ter ne dovolita vstopa nikomur, kdor bi prišel žaliti njih kraljico »Ljubezen« in kralja »Bratstva«, ter njih nedolžno in vzvišeno hčerko »človekoljubje«.

Med dobrotniki je zastopan vsak stan: učeni gospod poleg skromnega delavca, bogata, imenitna gospa poleg borne služkinje. Duhovni gospod, poleg posvetnega, plemeniti poleg preprostega moža. Stopila sem tudi jaz dne 13. februarja v naše slovensko svetišče, svetišče plemenite, človekoljubne, blage in narodne — slovenske žene.

V tem svetišču lahko pokaže svoje vrline. Tu se prosto kreče in živi svoje kraljestvo prosvete. Tu je doma, tu je ne sme žaliti nihče. Odprta so jej vrata na stečaj. Svoje delovanje lahko širi iz meji Trsta ter postavlja svoje hrame, kjer se pokaže njena vzvišena misija. Vsa naša lepa slovenska domovina je svetišče žene, zavodne, ponosne, samostojne in krepkosti žene slovenske.

Prestopila sem prag svetišča. Nasmehnila sta se mi kerubina »Dobrota« in »Skromnost« in ljubko me pozdravljata — red in snaga. Preprosta, lična oprava, pravi: »Slovenski Dom«.

Lepa prostorna dvorana. Vratom nasproti visi slika naših blagovestnikov, bratov sv. Cirila in Metoda. Slika je okrašena z lepo slovensko trobojnico. Pod sliko mizica, na kateri leže v redu položene knjige in spisi, namenjeni za občni zbor. Nikogar ni še bilo, nego gospica voditeljica notranje uprave, Josipina Marjeta Žitnikova in Lucija Šere, obe slovenski Dolenjki.

Točno ob 4 so jele prihajati mladenke, katere so bile pri večernicah. Med temi so prihajale tudi naše rodoljubne slovenske tržaške gospe. Med prvimi so bile gospe predsednica Karla Ponikvarjeva, gospić tajnica in pregledovalka računov, obe učiteljici na Ciril-Metodovi šoli, gospić Hočvarjeva in Hartmanova, voditeljica slovenske šole pri Sv. Jakobu, gospić Engelmannova, gospe Erženova, Isteničeva, Zinka dr. Rybáčeva, ter več drugih.

Polniti se je jela dvorana. Med drugimi je počastil zborovalke g. Širok, mestni učitelj in tajnik »Društva šoli odrasle moške mladine«, in še dva druga gospoda. To je prvi slučaj, da se zanima moška inteligenca za občni zbor našega Zavoda tekem 18 let ter se hoče osebno prepričati o njegovem delovanju. To je vesel pojav! Upamo da bodo pri prihodnjem občnem zboru zavetišča posnemali njegov zgled tudi drugi. Gotova sem, da se naša tržaška inteligenca udeleži prihodnjega občnega zbora v večjem številu.

Sedela sem vratom nasproti kot nema opazovalka. Veselje me je navdajalo, ko so vstopale naše mladenke. Njih lepa, krepka rast, razumno, lepo lice, njih samozavestni nastop: nič prisiljenega v njih kretnjah. Vse je lepo v skladu. Opazovala sem vsako njih kretnjo, njih gibljaj. Srce se mi je širilo zadoščenja in zadovoljstva, sem gledala to bomo slovensko mladenko, katara si s poštenim delom svojih rok služi vsakdanji zaslužek, ter se, oddaljena od svojih, vede tako vzorno in dostojno, kot bi bila vzgojena in rojena v kaki palači. Citalo se jim je z obzra, da se zavajajo, da je »Zavod sv. Nikolaja« njih dom, ter so tukaj doma. Prihajale so te skromne, a vzorne hčerke Slovenije v celih gručah in so z nemim poklonom poselele proste sedeže. Poleg imenitne gospe je sedela služkinja, slovenska mladenka. Poleg mene sedeča gospa me je prekinila v mojem opazovanju z besedami:

— Gospa, veste li, kdo so te gospodične?

Smehljaje sem jej odvrnila: — Naše gojenke, gospa! — Kako se lepo, vzorno vedejo! — opozorila je blaga in dobra gospa. Molče sem jej pritrdila! Da bi se ne motila, sem poklicala gospić voditeljico ter jo vprašala:

Kakó bo hotel s kruto silo nam vzeti zemljo našo sveto, milo! Povedal je, kako grmelo, kakó bo treskalo, bobnelo, povedal je, da boš krvi dala, da smrtno pesem boš sovragu pelal! In dal ti on je oporoko slavno, besede srčne in prevnete, ki naj sedaj ti bežo sveto:

»Kar bode shranjenih vod v oblakih tvojih neba, kar vode v tvojih bo planinah, kar bode v cvetnih je ravninah, takas pridrvi vse na dan. Narasti, vzkipi v tok strahin! — Ne stiskaj v meje se bregov, srdita čez branove stopi ter tujce, zemljo lačne vtopi na dnó razpenjenih valov!«

Sedaj je prišla ura, čas je tu! Ti brčka Soča, bodi brez straha! Pogled zavrtane tujce, zemljo lačna, sovragu ljuto, njih obrase mračne: po grudi naši stegajo rokó, da v prah nas stréjo, nam proté!

Ne dušaj groma silnega topov? Ne dušaj, Soča, pušek premetanja, ne vidiš tuj mosenjanja in kljanja? Ne vidiš li povsod krvi rdečo? — Ne stišaj stoka, težkega litanja, ne vidiš bojnega vrvenja?

— Gospica, kdo so one gospodične? — Naše gojenke! — mi je pojasnila voditeljica.

Vesela je bila blaga gospa, videča, da njen trud in požrtvovalnost rodi tako lepe sadove.

Dvorana se je napolnila do zadnjega kotička. One, katere so zakasnele, so morale stati v predsobi.

Gospa predsednica Karla Ponikvarjeva je z jednatim nagovorom pozdravila prav prisrčno vse navzoče, ter pozvala tajnico, gospić Hartmanovo, naj poroča o delovanju Zavoda.

Gospica tajnica je prečitala izborno sestavljeno poročilo. Zrcalila se je iz vsake besede rodoljubna, človekoljubna, za vse lepo in sveto navdušena slovenska duša. Poudarjala je potrebo, korist in važnost zavetišča z moralnega, narodnega in človekoljubnega in državnega stališča. Zedinila je lepo v skladno zvezo narodno, človekoljubno in državno idejo ter s tem dokazala, da vse te vzvišene ideje, združene v skladno zvezo, delajo čudeže.

Sledili so nato predlogi, ter se je razpravljalo, kako pomoči zavetšču, ki je vsled vojnih razmer veliko trpelo v gnetnem oziru. Sklenilo se je marsikaj v korist zavoda. Prečital se je tudi predlog znanega voditelja narodnih železničarjev, gosp. Ivana Bufona, da bi se napravil v Zavodu sv. Nikolaja zaklad, ki bi omogočal mladenkam, da si v slučaju poroke nabavijo pohištvo. Ta misel se popolnoma lahko uresniči, ker je že zasnovana v členu 20. pravil Zavoda: Dajati nagrade vzornim in krepkastim mladenkam v slučaju poroke. Soglasno se je sprejel ta predlog ter se uresniči kakor hitro bodo dopuščala sredstva Zavoda.

Zborovanje je bilo jako živahno, polno razprav, ki so pa bile vse na korist zavetšču. Zadnji se je oglašil gospod učitelj Širok ter je v jednatem govoru poudarjal potrebo in korist Zavoda. Divil se je vzornemu redu v Zavodu in jako laskavo se je izražal o nastopu in vedenju gojenk, ter sploh vsem delovanju Zavoda, vodstva, odbora, vodstva notranje uprave. Ponudil je sodelovanje pri predavanjih, ter prireditvah skupnih zabav v razvedrilo gojekam. Hvala mu. Dal Bog, da bi imel veliko posnemovalcev.

Gospa predsednica je po izvolitvi odbora zaključila zborovanje. Zborovalke so polagoma odhajale na svoje domove. Omeniti mi je še, da je dolgoletna marljiva odbornica, za blagor deklet jako navdušena, rodoljubna gospa Maša Grovova poslala iz Ljubljane prisrčne pozdrave ter je obžalovala, da se osebno ne more udeležiti občnega zbora.

Podala sem kratko poročilo o uspehu in napredku Zavoda, poročilo o delovanju odbora, ki se je trudil v teh težkih in žalostnih časih, da je preprečil materialno krizo tega važnega društva. Kot nemi opazovalki mi je bila dolžnost, da podam našim rodoljubnim dobrotnikom širom domovine sliko o tem delovanju. Slika sicer ni natančna, pač pa je podana v glavnih potezih. Vem pa, da se zanimajo za uspeh in napredek Zavoda, za katerega žrtvujejo. Bodi torej vsem tem blagim dobrotnikom izrečena najpriščneja zahvala. Vsi ste pomagali zidati, ter nosili dragocene kamne, kateri se blišče v svetišču narodne ženske prosvete, katero čuvata Keruba »Dobrota« in »Skromnost«, kjer kraljuje »Ljubezen« in »Bratstvo« s svojo hčerko »človekoljubje«. Vsem vam rodoljubom širom domovine prisrčna hvala! Bog vam stotero poplačaj! Tržaškim gospić pa polagam na srce, naj posnemajo požrtvovalne gospe odbornice, naj pomagajo lajšati trud in delo enim in istim odbornicam, ki se že celih 18 let trudijo za blaginjo slovenskih mladenk, katere prihajajo v Trst z vseh strani naše domovine. 20.000 slovenskih mladenk je že sprejel Zavod sv. Nikolaja pod svoje okrilje. To ogromno število pač najbolje pove, da li je bil »Zavod sv. Nikolaja« potreben. 20.000 mater, katere bi bile vzgojile stotisoče poturice, stotisoče zagrojenih odpadnikov. Pokojni poslanec voditelj irredente je zaklical nekdanj: »Naša moč in umetnost je v — potujevanju!«

Kremenova.

Popis sladkornih zalog.

Razglas.

Na podlagi naredbе c. kr. namestništva na Primorskem, izdane 4. februarja l. 1916, št. III 148/16, ki odreja popis zalog obdavčenega sladkorja za dan 25. febru-

arja l. 1916., odreja mestni magistrat naslednje:

Industrijska podjetja, ki se bavijo s sladkorjem, trgovska podjetja na delo in na drobno ter konsumne zadruge dobe 22. februarja t. l. potrebne obrazce (formularje) v uradu okrajnega predstojnika onega okraja, v katerem se nahaja njihovo obratovališče.

Plovbenim podjetjem in spediterjem dopolnje mestni magistrat napovednice po svojih slugah.

Napovednice, pravilno izpolnjene, se morajo vrniti tekem 27. dne meseca februarja l. 1916. in sicer v uradu okrajnega predstojnika onega okraja, v katerem se je vršil popis.

Tisti, katerim se napovednice dostavijo od magistrata samega, morajo izročiti izpolnjene vpisne liste naravnost občinskemu statistično-anagrafičnemu uradu v ul. SS. Martiri št. 4, soba 15, v uradnih urah.

Kdor potrebuje napovednic za napoved količin sladkorja, ki se bodo 25. dne meseca februarja l. 1916. nahajale na prevozu, jih more dobiti v uradnih urah v občinskem statistično - anagrafičnem uradu.

Uradi in uradne ure okrajnih predstojništev v mestnih okrajih:

I. Sv. Vit: ul. Galleria št. 19. od 8 do 9 dop. in 4 do 5 pop.

II. Staro mesto: ul. Pozzo bianco št. 9, od 8 do 10 dop. in 2 do 4 pop.

III. Novo mesto: ul. Pozzo bianco št. 9, od 8 do 10 dop. in 2 do 4 pop.

IV. Nova mitnica: ul. Barriera vecchia št. 23, od 8 do 10 dop. in 1 do 3 pop.

V. Stara mitnica: ul. Barriera vecchia št. 23, od 8 do 10 dop. in 1 do 3 pop.

VI. Sv. Jakob: trg G. B. Vico št. 8, od 8 do 9'30 dop. in 1 do 2'30 pop.

V predmestnih okrajih:

I. Carbola Zg. in Skedenj: Skedenj št. 175, od 7 do 9 dop. in 2 do 4 pop.

II. Sv. M. Magd. Sp. in Zg.: Sv. M. Magd. Zg. št. 103, od 8 do 10 dop. in 2 do 4 pop.

III. Kjadin, Rocol in Lonjer: Kjadin št. 73, od 8 do 10 dop. in 1 do 3 pop.

IV. Kolonija in Vrdele: ul. Giulia št. 46, od 9'30 do 10'30 dop. in 4'30 do 5'30 pop.

V. Roljan in Skorklja: Skorklja št. 35, od 8'30 do 10'30 dop. in 4 do 6 pop.

VI. Greta in Barkovlje: Barkovlje št. 65, od 8 do 10 dop.

Trst, 19. februarja 1916.

MESTNI MAGISTRAT.

Cene sladkorja.

C. kr. namestništvni svetnik razglasa: Na podlagi ministrske odredbe, izdane 7. dne meseca julija l. 1915., drž. zak. št. 195, so se določile s pooblastilom c. kr. namestništva najvišje cene na uporabi sladkor v prodaji na drobno od 1. dne februarja l. 1916. dalje, kakor sledi:

Za Trst in okolico, izvzeti so nižje navedeni kraji:

Ostro zrnat konkasé 1'04 K za kg, fi. kocke in kristalne kocke 1'08 K za kg, la kocke v zabojih, v kartonih po 5 kg, v vrečah po 100 kg 1'04 K za kg, v vrečah po 94 1'— K za kg, Sladkor v zdrobu 1'04 K za kg, Centrifugalpilé 1'04 K za kg, Ostro zrnat konkasé v malih kosih 1'04 K za kg, Kocke: v vrečah po 100 kg, v navadnih vrečah po 84 kg 1'04 K za kg, v zabojih po 50 kg in 50% 1'08 K za kg.

Za Opčine, Prosek in Grljan:

Ostro zrnat konkasé 1'08 K za kg, fi. kocke in kristalne kocke 1'08 K za kg, la kocke: v zabojih, v kartonih po 5 kg, v vrečah po 100 kg 1'08 K za kg, v vrečah po 84 kg 1'04 K za kg, Sladkor v zdrobu v vrečah po 100 kg 1'04 K za kg, v kaliko vrečah po 25 kg in 50 kg 1'08 K za kg, Centrifugalpilé 1'04 K za kg, Ostro zrnat konkasé v malih kosih 1'08 K za kg, Kocke 1'08 K za kg.

Trgovci na drobno morajo imeti v svojih trgovinah najvišje cene tako razstavljene, da jih vidijo lahko vsak kupec. Prestopke kaznuje, ako ne zapadejo kazensko — sodniškemu postopanju, politično oblastvo prve instance z globo do 5000 kron, ali z zaporom do 6 mesecev.

Dr. Fabrizio m. p.

Slovensko učiteljstvo Trsta in okolice in svetovna vojna.

Iz statistike učiteljstva slovenskih šol, javnih in zasebnih, Trsta in okolice, vstevši tudi zasebno šolo pravoslavne občine, posnemamo naslednje zanimive podatke:

Vseh moških učiteljev bilo je o početku vojne 73, a ženskih 70, skupaj 143.

Sposobnih za vojaško službo je bilo proglašeno 63 učiteljev in so v tem številu vsteli oni, ki so bili že poprej vojniki, in oni, ki so bili prebrani med vojnimi časom.

Pod orožje je bilo povzanih 40 oproščenih, ker so v šolski službi neobhodno potrebni, 26 učiteljev. V tem številu jih je 7, ki so postali za vojaško službo nesposobni, ker so bili ranjeni ali so oboleli.

Napredovalo je v vojaškem stanu 6 učiteljev do častniške šarže, eden izmed teh, Fran Bratoš, šolski vodja v Gradopadričah, je c. in kr. nadporočnik, vstopil korporočnik, 5 pa je bilo imenovanih za poročnike in sicer Albert Cok, učitelj na Katinari Rudolfa Čuk, učitelj na Proseku, Egon Jenzeršek, učitelj na Ciril-Metodovi šoli, Fr. Miklačić, učitelj v Skedenju, in Ivan Slavec, učitelj na Ciril-Metodovi šoli. Praporščaki so postali Birs Josip, Gerdol Julijan, Gröbming Adolf, Ferluga Ferdinand in Martelanc Just (5), kadetni aspirantje pa Rusija

Karol, Sancin Karol in Španger Alojz (3). Podčastnikov je 8 učiteljev. Brez šarže je ostalo 18 učiteljev, večinoma zato, ker so oboleli, bili ranjeni ali ujeti. Pogrešan ni nobeden. V ruskem ujetništvu so 4 in sicer: Nazarij Krizman, učitelj v Sv. Križu, Sancin Cezar, učitelj v Škedenju, Emil Adamič in He man Ipavec, učitelja na Ciril-Metodovi šoli. Ranjenih je 7, Ferluga Ferdinand, učitelj na Opčinah, Cibic Fran, učitelj v Rojanu, Čok Josip, voditelj v Trebach, Martelanc Jost, učitelj na Proseku, Garvas van, Jezeršek Egon in Ipavec Herman, učitelji Ciril-Metodove šole.

Odklikovan je eden in sicer Čuk Rudolf, učitelj na Pro eku, sedaj poročnik, ki je dobil vsled svojega hrabrega zadržanja pred sovražnikom na severnem bojišču veliko in malo srebrno hrabrostno svinjko.

Padla sta junaška smrti dva in sicer Meršek Jakob, učitelj Ciril-Metodove šole, roj. 1892., služboval kot učitelj od 1912. dalje, vpoklican 20. 5. 1915, padel 11. 7. 1915 na jugozahodnem bojišču, in Gerdol Julijan, učitelj na Katinari, roj. 1892, maturiral 1. 1912, od tedaj služboval kot učitelj, vpoklican 28. 7. 1914 kot c. in kr. praporščak, težko ranjen na jugozahodnem bojišču v ozemlju Krna dne 20. 11. 1915, umrl v garnizijski bolnici v Ljubljani dne 7. 12. 1915.

Aprovizorijske stvari.

Kaj dobimo prihodnji teden?

Ta teden, to je od 21. do 27. februarja 1916., se bodo dobivala sledeča živila aprovizorijske komisije, in sicer na en odmerik izkaznice za živila:

1/2 kg testenine po K 1'32 kg
1/4 kg zdroba po K 0'90 kg

Zdroba 1/4 kg 23 vinarjev
1/2 kg 45 vinarjev
3/4 kg 68 vinarjev
1 kg 90 vinarjev

In bela moka št. 0 po K 1'20 kg, ki se dobi na izkaznice za kruh in moko.

Nadalje se bo ta teden prodajal tudi krompir (na izkaznice za V. teden) po 20 vinarjev kg, in sicer 1 kg na odmerik.

Pozor vinogradniki.

Naročevanje modre galice.

Opozorjamo da ima »Tržaška kmetijska družba« izključno razdeljevanje modre galice, ki jo da na razpolaganje vlada za tržaško občino. Ker je množina omejena na 50 kvintalov in ker mora kmetijska družba blago plačati naprej, pozivljamo tržaške vinogradnike, da takoj naroče modro galico v društvenem uradu v Dunajski ulici 10. Cena ki jo je treba plačati ob naročilu, je K 3'— za kg.

Naročevanje žvepla.

Tudi glede žvepla je razdeljevanje za Tržaško občino izključno zaupano »Tržaški kmetijski družbi«, ki sprejema naročila proti predplačilu K 1'06 za kg. Tržaški vinogradniki naj se podvzajo, ker drugod najbrže ne bo dobili žvepla.

Domače vesti.

Namestnik baron Fries-Skene je v službenih stvareh odpoval za par dni na Dunaj.

Premestitev občinskih uradov. Mestni magistrat razglasi: Javno se naznanja, da se magistratni oddelek VIII, ki se bavi s posli, tičočimi se občinske posesti, dobrotelnih naprav, naučnih stvari, ustanov, štipendij in šolskih podpor in oprostitve školskih pristojbin, občinske zastaviljalnice, hranilnice, občinskih industrijskih in trgovskih podjetij, preseli v ponedeljek, 21. februarja t. l. v hišo št. 5, II. nadstropje, v ulici del Teatro.

O pok. Ivanu Šuteju piše »Hrvatska Riječ«: »Včeraj so ob veliki udeležbi pokopali odličnega hrvatskega industrijalca Ivana Šuteja st. Že v rani mladeniški dobi je kazal posebno sposobnost za trgovska podjetja, v katerih je končno toliko uspel, da je v zadnjih časih na svojih treh parnih žagah zaposloval dnevno okoli 600 ljudi, a lesni proizvodi njegovih žag niso zahtevani samo na tržiščih monarhije, marveč tudi daleč izven nje. Tvrda Ivana Šuteja je izvažala posebno na Grško, v Egipt in Italijo, dočim je imel v Siciliji svojo stalno podružnico. Dobri glas tvrde Šutej je šel celo tako daleč, da je celo član rumunske tvrde Manulescu iz Bukarešte. Tudor Manulescu je pred dvema letoma skozi cel mesec proučeval proizvajanje in promet na Šutejevi žagi in po spodbuji od strani Šuteja je nadaljeval s študijem hrvatske lesne industrije ter se je končno najpogledneje izrazil o njej. Pokojni je bil trdnega značaja in poštenjak stare hrvatske korenine in dobronik narodu gorskega okraja, kakor tudi krajev, kjer je poslednja leta deloval. V zadnjih desetih letih je ustanovil centralo in žago v Zagrebu, a imel je svojo podružnico tudi v Trstu. Napram številnim svojim prijateljem je vedno naglašal, da se narod mora vzgajati v čvrstem značaju in k vestnemu delu, pak pride tako do blagostanja. Dokazal je s svojim življenjem in delom, kako se more s prirojenim talentom in neumorno marljivostjo ne samo koristiti sebi, ampak tudi svojemu narodu, in svojim načelom je ostal zvest do konca svojega življenja.« — Posneli smo te podatke, toli časteže pokojnikov spomin, potem pa tudi zato, ker je bil pokojnik pojava, sijajen izgled, mož, ki so tako redko sijani ravno v našem narodu: zgled podjetnosti, komercialnega duha in pri tem značajan rodoljub v najlepšem p menu te besede. Mnogo se pri nas toži, da smo reven narod. Vendar trdimo smelo, da bi bili gospodarska pozicija in politična

pozicija ter narodni ugled nas na vse drugi stopnji, ako bi znali to, kar imamo, tako izrabljati in s praktično pridobitveno delavnostjo spajati tudi narodnega smisla in idealizma, kakor je to delal pokojni Šutej. V svojem sinu Ivanu — ki se, mimogrede, omenjeno, čuti Hrvata in Slovenca ob enem — nam je ostavil sebi vrednega industrijalca in rodoljuba.

Ujvidek! Tudi po slovenskih listih srečavamo včasih to označenje za lepo mesto na levem bregu Donave, napram Petrovaradinu, ob železniški črti Zemun-Budimpešta. Je sicer pod pritiskom madjarske infiltracije, ali je — srbsko mesto in celo središče duševnega delovanja avstro-ogrskih Srbov. Tam je bila tudi ustanovljena »Srpska Matica«, znamenito književno društvo, ki je v zvežah z vsemi sličnimi slovenskimi zavodi. Ime mesta je — Novisad!

Obvezno frankovanje za zavitke v Pulo C. kr. trgovsko ministrstvo je odredilo z odlokom 7. februarja 1916 št. 2329/P, da je treba plačati pristojbine za vse zavitke, ki so namenjeni v Pulo, takoj pri predaji na pošto.

Častniki za »Südmärke«. Celjska »Deutsche Wacht« piše pod tem naslovom: »Častniki 13. bojne stotnije nekega planinskega pešpolka so darovali društvu »Südmärke« 100 kron. — Neki major je poslal po vojni pošti glavnemu vodstvu 50 K kot vojni dar, ki so ga zbrali na njegovo pobudo za varstvo nemških tal štirinajster nemški častniki nekega ogrskega polka. K pošiljati zneska pripominja vrli predpostavljani: »Če bi bil v vsakem naših polkov le en gospod, ki bi v pravem spoznanju koristnih ciljev »Südmärke« priridel take zbirke, bi se moral doseči lep uspeh.« — »Deutsche Wacht« pristavlja: »Naj bi ta klic »Südmärke« prijatelja na bojišču vzbudil tudi druge enakomisleče vojnike, da darujejo za našelovalna in skrbstvena stremjenja društva.«

Svetoivanska podružnica CMD priredi danes, v nedeljo, 20. febr. t. l., otroško prireditev v prostorih »Marijine družbe« pri Sv. Ivanu. Spored: 1) »Sv. Cirilu in Metodu«, petje. 2) »Veseli pastir«, deklamacija. 3) »Prisega v naravi«, deklamacija. 4) »Mali zaspandek«, prizor. 5) »Nad nami že vihra zastava«, deklamacija. 6) »Mladi vojaki«, petje. 7) »Cevljarjev učenec«, deklamacija. 8) »Snežulčica«, igra. 9) »Ljubezen do domovine«, deklamacija. 10) »Leži, leži ravno polje«, petje. 11) »Soči«, deklamacija. 12) »Po bitvi«, deklamacija. 13) »Tam za laškim grčem«, petje. 14) »Prizor iz sedanjih dni«. 15) »Zapeljivec«, igra. 16) »Darežljivi otroci«, igra. 17) »Lazniva Milena«, igra. — Nastopijo svetoivanski otroci. Opozorjamo vse slovenske rodoljube na to zabavo. Ker je dobiček namenjen v korist podružnici in fondu za sirote na bojišču padlih junakov, se nadejamo obilne udeležbe. Vstopnina 40 vin., sedeži 20 vin. Začetek točno ob 4 popoldne.

Z vzhodnega bojišča pošiljamo pozdrave vsem Slovincem, posebno pa dobronikom, ki nam pošiljajo »Edinost«: četovodja Gustel Demšar, Ivan Saksida, Ivan Ružič, Franc Flego, Ivan Filič. Na zdari! Zavod sv. Nikolaja bo imel v torek, 22. t. m., točno ob 5 pop. odborovo sejo. — Novoizvoljene odbornice naj se seje gotovo udeležijo.

Nove določbe o postopanju z vojnimi ujetniki pri delu. C. in kr. vojno ministrstvo je izdalo nove določbe o postopanju z vojnimi ujetniki. Določbe se uveljavijo 1. marca 1916 in se nameravajo popolnoma izrabiti delovne sile vojnih ujetnikov v korist narodnemu gospodarstvu, posebno glede na obdelovanje polja. Veljavna so za vse delavske oddelke vojnih ujetnikov, ne glede na to, če delajo vojni ujetniki državi, drugim javnim oblastim ali pa zasebnikom, v obrti, v tvornici, v rudniku ali v plavžih, na polju ali drugod. Vseeno je, če delajo vojni ujetniki kakor delavniki ali drugi oblasti, občini, kakor za sebniki ali juridični osebi. Prošnje za nakazilo vojnih ujetnikov naj se vlagajo pri politični okr. oblasti delovnega kraja, istočasno se mora založiti kavčijo 30 K za vsakega vojnega ujetnika. Kavčija zapade med drugim, če se slabo postopa z vojnimi ujetniki, ako ni stanovanje dobro, če jih nezadostno ali slabo hranijo, ako se ne upoštevajo zdravstveni predpisi in če po sokrivdi pobege kak vojni ujetnik. Delovni oddelki vojnih ujetnikov se dele v mobilne in stabilne. Mobilni so tisti oddelki, ki se zaposlujejo na polju in v gozdu. Vojno-ujetniški oddelki, ki se zaposlujejo v obrti, industriji in v rudnikih, so stalne delovske skupine. Manj kakor 10 vojnih ujetnikov smejo nakazati le v posebnih izrednih slučajih, če to zahtevajo brez-pogojno krajne razmere in če se ni bati neprilik. Strogo je prepovedano delodajalcem, da bi samolastno premeščali vojne ujetnike. Gledati se mora pri uporabi vojnih ujetnikov na njih posebno sposobnost in na njih socialno stanje. Ne sme se trpeti, da bi se postopalo sirovo ali krivično z vojnimi ujetniki in ne smejo

se zasmehovati. Delodajalec mora skrbeti, da so zastraženi z osebami, ki jih zapri-seže politična oblast in nosi popolno odgovornost za sprejete vojne ujetnike. Dolžan je, da jim plača vsak dan delovno doklado 15 vin. in je ne sme samovoljno ustaviti. V interesu izpodbude se priporoča, da se jim izplačujejo višje doklade, a v gotovini se jim ne sme na dan plačati nad 50 vin.

S severnega bojišča smo prejeli: Tu se nahajamo skoraj sami Slovenci. Godi se nam drugače še dosti dobro, samo dolg čas nam je. Zato bi bili zelo hvaležni ome-mu, ki bi nam morda hotel pomagati kak-koda, da bi si lažje preganjali ta dolgčas. Morda bi se našel kdo, ki bi nam prepu-stil gramofon, četudi ne bi bil vreden dosti. Tako bi si dali igrati nanj in slišali bi ga tudi naši sovražniki, ki so samo 800 metrov od nas. Mi slišimo njihovo petje, oni naj bi pa poslušali našo godbo. Ako bi ne bilo gramofona, bi bili zelo hvaležni, če bi dobili »harmoniko«. Prosimo torej, da bi nam kdo napravil veselje in nam poslal kaj takega. Hvaležni mu bomo vsi. V nadi, da se nam potem naše »Edinosti« izpolni ta želja, pozdravljamo vse primor-ske, zlasti pa tržaške Slovence in Hrvate. Bog Vas živi! — Ludvig Strohmayr, četovodja, Danijel Windspach, Andrej Sr-doč, Josip Hojak, Ivan Smilović, desetnik, Andrej Grčić iz Padrič, Josip Kralj Blazerna Trebče, Anton Buda, Tomažev-ica, Josip Tavčer, Opčine, Ivan Savron, Optalji, Stanislav Chudysz, Poljak iz Lvova, Josip Svab, Sv. Križ, Josip Valen-tič, Volosko, Alojz Turk, Rocol, Alojz Janežič, Podraga pri Vipavi, Ivan Trenta, Josip Vitolich, iz Istre, Ivan Smoković, Pi-čan, Fran Trebec, Vremški Britof, Anton Volk, Suhorje, Matija Gustinčič, Rjavče, Josip Kocjančič, Hrastovlje, Ivan Gruden, Nabrežina, Josip Berzan, Korta pri Izoli, Jelenovič Anton, Mijandrošič Anton, An-drej Starc, Marko Bubičič, Ivan Dodič, Alojz Baričič, iz Istre, Matija Rutar, An-ton Bužan, Volosko, Gašpar Dovgan, Fran Zajc, Kranjsko. — Pripomba ured-ništvu: Dotičniku, ki bi želel ustreči zgoraj povedani prošnji teh naših rojakov v daljni Galiciji, je natančnejši naslov na razpolago v našem uredništvu. Če ne bi bilo drugače, bi se morda dala zbrati svota, za katero bi se kupilo potem pri-merno glasbilo in poslalo prosilcem.

ČEŠKO - BUDJEVIŠKA RESTAVRA-CIJA (Bosakova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ulici delle Poste št. 14, vhod v ulici Giorgio Galatti, zraven glavne pošte. Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

MALE OGLASI.

Prodaj 1000 kg modre galice po dnevni ceni. Kupci naj vprašajo na naslov: Anton Kravos, Ljubljana, poštno lažna glavna pošta. (87)

Ureče se kupujejo vsake vrste, po najvišjih ce-nah. G. Stabel, ul. Torrente 36. 88

Mizarje ištem. Ulica Erta 3. 89

Odda se hiša z njivo. Škedenj št. 223. 57

Na debelo samo za preprodajalce. Nogavice, sukanec, plpe, milo, gumijave podpet-nike, razni gumbi, denarnice, mazilo za čevlje, električne svetiljke, baterije, pisemski papir, ko-pirni svitniki, zaponke, prstani rdečega križa, krema za brado, alice, razna rezila, roboi, mrežice za brke, pletenine, srajce, spodnje blače, ogledala, ustnike, razne glavničke, zaponke »Patent Knöpfe«, in drugo prodaja JAKOB LEVI, ulica S. Nicolò št. 19. 62

Soba mobilirana z dvema posteljama, na željo tudi hrana, odda se družini ali dvema mladeničema. Commercial 3, mezanin. 300

Barvoja se nogavice, moške in ženske obleke brez razpore po zmernih cenah. Dela se izvršujejo takom 3 dni. Barvarnica ulica Salice (Piazza Barriera vecchia) 40

Ivan Križmančič ulica Caserma 8 prodaja vermouthe K 1-60—2, mar-sala K 2-40—2-80, cipro K 2-40—2-80, crema mar-ala K 2-60, Amaro Istria K 2-60, pelikovec 2-60, tropicovec navaden K 2-40, tropicovec fini K 3, alivorie K 3-20, brinjevec K 2-80, konjak K 3-20 liter, refok v steklenicah K 2, moškat v steklenicah K 1-80. 12

Kupujem žaklje vsake vrste. Jakob Margon-ul. Solitario št. 21 (pri mestni bol-nišnici) 23

Velika zaloga papirja za ovitke, papirnatih vre-ščic lastne tovarne. Valčki raznih barv in velikosti. Cene zmerno. — Gastone Dollinar Trst, Via dei Galai 16. 434

Zlataznica MICHELE NORSI, Trst, Corso št. 37. Kupuje, prodaja ter izme-njuje zlato, srebro, platin in briljante po najvišjih cenah. 68

Vsakovrstne slamnke priporoča gospodom trgovcem in slav. občinstvu Fr. CERAR, tovarna v Stob pošta Domžale pri Ljubljani. 77

Lepe kranjske šunkne razpošilja dokler je zaloga Fr. CERAR, Stob pošta Domžale pri Ljubljani. 78

Vinogradniki! Raznovrstne trne cepilke prve vrste jako krepke, tudi dveletne, razprodaja po zmernih cenah Farčić in drug, Prtnica Komen (Goriško). 58

Trgovci in prekopovalci. Vojni »kremni« kvarljivo fino peo vo nudi hiter in dober zaslužek. Karton z 36, 72 ali 144 kosi K 4. Razpošilja naj-manj 3 kartone. BRANDT, Ljubljana, četa 7. 41

Konsumno društvo v Rojanu — vpisana zadruga z omejenim poroštvom — vabi na

redni občni zbor

ki se bode vršil

dne 27. februarja 1916 ob 4 popoldne v lastnih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo nadzornišva.
5. Razni nasveti.

ODBOR.

Franc Paulin - Sisek

razpošilja 5 kg belega ali barva-nega graha za K 6, poštnine prosto.

Ivan Švagelj

operater kurjih očes

Je zopet odprl svoj dobroznani ambulatorij za kurja očesa.

Sprejema od 9—1 pop. — Piazza delle legna 3, I. nadstr.

Fotografični atelje DAGUERRE

Trst - Corso šte. 39 - Trst

10 dopisnic v platinu, zgotovljene v 48 urah od K 3 naprej, z vsakim vremenom. Za vojake nizke cene.

:: Tudi električna razsvetljava. ::

Heinrich Weisz

(Naysallo Rom. Bars)

pošlje po povzetju spodaj navedene čevlje v vsaki velikosti.

Riziko izključen! Izmenjava dovoljena!

Tekom vojne ne morem postreči slav. občinstva s ceniki! — Par ženskih čevljev K 16, boljša vrsta K 19, najboljša K 23 in 27. — Par trepnih čevljev K 18, boljša vrsta K 20, najboljša K 22. — Par moških čevljev K 20, boljša vrsta K 23, najboljša K 26 in K 29. Čevlje za dečke v vsaki velikosti in najnižji ceni. Gumijevi podpetniki 60 vin. par, 6 škatelj čistila za čevlje K 1, ženske ali moške noge 60 vinarjev par.

ZAHVALA.

Podpisani se zahvaljuje v svojem imenu, kakor tudi v imenu ostalih sorodnikov, za vse dokaze sožalja o prišli smrti in pogreba njegove nepozabne, ljubljene soproge

Ivanke Miheli roj. Benevoli.

Posebna zahvala č. duhovščini, svetoivanski »Marijini družbi«, »Gospodarskemu društvu« pri cerkvi in pogrebniemu podjetju Zimolo. Vsem skupaj: Bog plati!

Sv. Ivan pri Trstu, dne 19. februarja 1916.

Fran Mihelj, črnovojnik, soprog.

Ljubljanska kreditna banka

podružnica v Trstu
Centrala: Ljubljana, ulica Caserma šte. 11
Podružnice: Split, Celovec, Sarajevo, Gorica in Celje.
Delniška glavica K 8.000.000.—
Rezervni zaklad: K 1.000.000.—

Izvršuje najbolje vse v bančno stroko spadajoče transakcije.

Vloge na knjižice obrestuje 4% netto

(rentni davek plača banka iz svojega)

Vloge na tekoči in žiro-račun najbolje po dogovoru.

Sprejema borzna naročila za vse tu- in inozemske borze

Brzjavni naslov: Ljubljanska banka.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenza.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvladovati se boleznijo nego pozdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašlom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.

3. Vdajstivi, katerim Sirolin znatno olahča naduha.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspedom na splošni počutek.

Iz ruskega ujetništva. Anton Ferluga, iz Vrhpolja št. 21, občina Ocizla - Klanec, nam piše, da se nahaja v ruskem ujetništvu in da že 16 mesecev ne dobi nobenega glasu od doma, dasiravno je že pisal veliko dopisnic domov. Pozdravlja najpripronejše svojo družino in vse prijatelje in znance. Je zdrav in se mu ne godi slabo. Njegov naslov je: Selo Aleksandrovske, gubernija Stavropolska, Rusija. Obenem želim pošiljati prisrčne pozdrave vsem domačim, prijateljem in znancom tudi Anton Bolé, iz Koprive, ki se tudi nahaja v ruskem ujetništvu in je v družbi zgoraj imenovanega Antona Ferluge.

Gropada-Padriče. Prihodnjo nedeljo, dne 27. t. m., se bo vršila v tukajšnjem šolskem poslopiju otroška veselica in prid Rdečemu križu. Na sporedu je petje, pri- zori in igra. Začetek ob 3 in pol popoldne. Glede na blagi namen se preplačila hval- ležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi šolsko vodstvo.

Na pustno nedeljo, dne 5. marca 1916, priredi naša ženska podružnica CMD v veliki dvorani Narodnega doma v Trstu zopet **javno prireditev** na korist revne slovenske dece v Trstu. Spored, katerega izvajajo učenci in učenke Ciril-Metodovih šol v Trstu, je kaj raznovrsten in obeta veliko užitka. Učenci bodo peli narodne in umetne pesmi v eno-, dvo- in štiriglas- nem stavku. Izvajal se bo prekrasen Oton Zupančičev dramatski prizor med materjo in sinom: »Razgovor« — pretresujoča slika današnjih časov. K sklepu pa se v prvi uprizori otroška igra s petjem v dveh dejanjih »Mala prostovoljka«. Spi- sala jo je nalašč za to priliko naša pi- seljica Uta. Na podrobnosti se še povr- nemo. Danes le naznanimo in prošnja do raznih drugih prireditelj, da se ozirajo na to in ne prireajo svojih priredb na ta dan. CMD je zelo potrebna in občinstva ne kaže preveč cepiti na razne strani.

Najpripronejšje pozdrave pošiljajo pro- stovoljni strelci s severozapadnega bo- jišča, vojna pošta 157: Leopold Frankovič iz Nabrežine, Leonard Danev z Opčin, Josip Semulič iz Mavhinj, Avgust Čaha- rija iz Nabrežine, Karel Slavik s Kontov- elja, Josip Maganja iz Sv. Križa, Josip Kralj iz Trebič.

Vodstvo slovenske CM šole v Kopru je prejelo od g. sodnika Boškina znesek dvajsetih kron, katere je nabral g. Vetur- ini, nadučitelj v Borštu, pri poroki g. F. Košutnika, v prid koprške slovenske šole. Prisrčna zahvala g. nabiratelu in blago- dušnim darovalcem!

Kako dolgo bo trajala vojna? V naši stalni rubriki o »položaju« smo že ome- niali razgovor, ki ga je imel ruski minist- er za zunanje stvari z različnimi petro- grajskimi novinarji. Naj podamo tu še nekoliko za- nimivosti iz tega razgovora. Časnikarji so vprašali ministra: »Ali bo vojna še dolgo trajala. Pred pol leta je izjavila vaša ekscelenca, da se treba pripraviti na zim- sko vojno. Sedaj se zima bliža koncu. Ali ne obstoji nevarnost, da se vojna raztegne na več let?« Na to je odgovoril Sazonov: »Mislim, da ne. Mnogoletne vojne ne bi pred vsem vzdržala Nemčija iz finan- cijskih vzrokov. (Ali dosedanja izkustva še niso poučila gospoda Sazonova, da s takimi nadami vara sebe in druge?!) Pri- p. ured.). No, na letoletno vojno moramo biti pripravljeni in treba, da se jako pridno pripravljamo. Bržkone bo vojna trajala še vse to leto. V najboljem slučaju bi se mogla končati v novembru.

Gospodarske stvari.

Naša valuta.

V sedanjih dobi, ko vsled naše gos- podarske osamelosti, ki je pa nikakor ne smemo zamenjati z gospodarsko slabos- tjo, vrednost našega papirnatega dena- rja pada, se nehoti spominjamo narod- nogospodarskega sistema, ki je bil mero- dajen za gospodarsko politiko večine ev- ropških držav do polovice osemnajstega stoletja. Ta narodnogospodarski sistem — merkantilizem se imenuje — se pojav- lja v tem, da se mora v prvi vrsti skrbeti za take pridobitne posle, s katerimi se privablja denar v deželo, posebno za tr- govino in industrijo. Sploh mora po tem sistemu, ali bolje rečeno, po naukih mer- kantilistov država gledati na to, da je njena trgovinska bilanca aktivna, da torej izvoz prekaša uvoz; država mora skrbeti, da se denar pridobiva v državi sami in zato, kjer je to mogoče, iz rudnikov izko- pavati drage kovine, če bi tudi stroški pre- segali dohodke, ker denar, izdan za de- lavce, vendar ostane v deželi. Izvoz zlata in srebra se mora z najstrožjimi kaznimi zabraniti; iznajti se morajo zakoni zoper razkošnost (zlasti, če se pri razkošnosti uporabljajo tujezemski izdel- ki), da ni treba uvažati inozemskih pro- duktov itd.

Kakor je sedanja vojna prevrnila mar- sikatere gospodarske nauke, v katere smo doslej trdno verovali, tako je zopet spravila na površje teorije, katere smo že smatrali za zastarele ali le pod goto- vimimi pogoji za veljavne. Zopet se bolj kakor kdaj oglašajo kliče, naj se z ojačenjem zlatnega zaklada v državi podpre naša valuta, okrepi moč našega papirnatega denarja, ki s svojim velikim disagiom zopet tako neprijetno vpliva na naše gos- podarske stike z državami, s katerimi imamo sploh radi svetovne vojne še kake gospodarske zveze.

Manjvrednost našega denarja kaže ob- čutno svoje posledice pri nakupu blaga iz inozemstva. Ker papirni denar, ki prihaja v inozemstvo, nima druge vrednos- ti, kakor da se zopet porablja za plačila v naši državi, izgublja papirni denar vedno bolj svojo vrednost. Posledica temu je, da se blago, ki prihaja iz inozem- stva, izdatno draži. Že v mirovini časih

je bila ne samo naša trgovinska bilanca, to je vrednostno razmerje med uvozom in izvozom, za več sto milijonov na leto pasivna, pasivna je bila sploh naša pla- čilna bilanca, to je trgovinska bilanca in plačilni promet sploh, ki ga je imela dr- žava z inozemstvom. Ta plačilni promet se kaže v plačevanju dolžnih obresti, di- vidend, provizij, vozniš, zlasti pa tudi v najemanju posojil samih in inozemstvu. Seveda se mora poslednji način uravna- vanja plačilne bilance smatrati samo za izredno sredstvo, ki se stalno pač ne more in ne sme uporabljati, kajti z novimi posojili v inozemstvu zopet rastejo pla- čilne obveze nasproti inozemstvu, plače- vanje obresti in provizij, plačilna bilanca se zopet slabša za državo, ki najema po- sojila.

Kljub temu, da nas je svetovna vojna odrezala od večjega dela sveta, smo na- vezani v svojem prometu še bistveno na inozemstvo. Saj ne more pri nas nobena večja industrija izhajati brez nekaterih surovin, polizdelkov in strojev, ki prihajajo iz Nemčije, mnogo naših obrtov je sploh navezanih na inozemstvo in tudi naše poljedelstvo dobiva zlasti plemen- sko živino iz nekaterih nevtralnih držav, razna umetna gnojila in stroje pa tudi iz inozemstva. Nasproti temu pa mi sami prav malo uvažamo v inozemstvo; naša trgovinska bilanca je veliko bolj pasivna nego v mirovini časih. Ker ima naš denar manjšo veljavo nasproti inozemstvu, se draži vedno bolj blago, ki nam od tam prihaja, na drugi strani so pa še tisti pre- meti, zlasti živila in surovine, ki gredo od nas v inozemstvo, za inozemca, čigar denar ima večjo vrednost nego naš, ve- liko cenejši, nasproti pa prihajajo zopet kot polizdelki in izdelki v našo državo z dvakratnim dobičkom za tujega izva- ževalca.

Kakor s papirnatim denarjem je seve- da tudi z menično ceno ali mednarodnim meničnim kurzum. Kakor pri ceni blaga odločuje razmerje med ponudbo in pov- praševanjem, ravno tako vpliva to raz- merje na menični kurz. Če ima ena dr- žava več obveznosti nasproti inozem- stvu, kakor inozemstvo nasproti tej dr- žavi, bo povpraševanje po tujih menicah v tej državi raslo, s tem bo pa tudi rasel menični kurz. Če bi pa bila ponudba večja nego povpraševanje po menicah, začel bi padati tudi menični kurz. Na me- nični kurz vpliva pa poleg ponudbe in po- vpraševanja še posebno valuta, na katero se glasi menica in v kateri se kupi. Če denar v tuzemstvu izgublja veljavo, pa- dajo menični kurzi inozemstva na tu- zemstvo, inozemskim menicam pa raste vrednost v tuzemstvu. Tako bo treba plačati n. pr. na Dunaju za menico na Berlin, Amsterdam ali Bern veliko več- jo vsoto, nego znaša njena imenska vrednost. Ker je naša plačilna bilanca v sedanjih dobi močno pasivna, stoji naše menice na tuje trge daleko nad pari, tuje menice na naš trg pa pod pari. Ker se naše obveznosti proti drugim državam ne morejo poravnati z obveznostmi drugih držav napram nam potem menic in ker kaže papirni denar velik disa- gion, treba je izvažati zlato, kar je pa ravno v vojni času najmanj priporoč- ljivo.

Zato je glavna skrb finančnikov naše države v sedanjih dobi, da uredi zopet va- luto naše države, ne oziraje se na velike težave, ki so uprav v sedanjih izrednih razmerah temu na poti.

Razna posvetovanja, ki jih imajo vo- dilni finančni činitelji naše monarhije z za- stopniki zvezane nemške države, kažejo na to, da se merodajni činitelji popolnoma zavedajo velike svoje naloge in jo bodo skušali tudi z energičnimi sredstvi izvr- šiti. Že doslej so izšle nekatere odredbe, ki merijo na to, da okrepi zlati zaklad naše bankovnice. Tako je izdalo finan- čno ministrstvo, v veljavnostjo od 1. ja-

nuarja 1916 odredbo, da morajo eksport- erji, ki prosijo za izvozno dovoljenje, za prodano blago prejeto valuto oddati av- stro-ogrski banki. Pod drugimi pogoji se sedaj sploh ne izdajajo izvozna dovolje- nja razen v posebno silnih slučajih, glede katerih odločuje finančno ministrstvo. Samo pri vrednostih, ki ne presegajo 200 kron in pri izvozu v okupirane pokrajine ne velja enakomerna omenjena odredba. Te valute, ki prihajajo iz inozemstva, se bodo oddajale za primerne cene tuzemskim kupcem, s čimer se vsaj zabrani, da se tuje vrednote odtegujejo denarnemu trgu in tako še bolj podražujejo cene inozem- skega blaga, kajti eksporter nima samo dobička pri blagu, ki je drago prodaja, temveč pripada mu tudi kurzni dobiček pri valuti.

Seveda ostane še vedno razmerje med uvozom in izvozom, ki je za našo valuto tako neugodno. Iz narodnogospodarskih krogov je izšel predlog, da bi skušali im- portirji svoje obveznosti nasproti ino- zemstvu za dobo sedanje vojne kriti na ta način, da bi z lombardiranjem (poso- jila na zastave vrednostnih papirjev dra- gocenosti itd.) vrednostnih papirjev za- varovali svoje inozemske dolgeve. Toda ravno vrednostnih papirjev, ki bi se v inozemstvu radi sprejemali, ni veliko v naših bankah. Ložje bi se morda kredi- tiranje inozemskega blaga izvršilo na ta način, da bi se z garancijo avstrijskih, oziroma ogrskih bank plačevanje terjat- ev inozemskih eksporterjev odložilo do konca sedanjih vojni razmer.

Naša hrabra armada nam je že dala predpogoje, da si po zmagovalnem kon- cu vojne z vojnimi odškodninami ener- gično uredimo svojo plačilno bilanco. Up naših sovragev, da nas premagajo z gos- podarskim izstradanjem, je šel po vodi in sovravniki sami ne verujejo več na gospodarsko izstradanje centralnih dr- žav. Treba nam je le premagati trenutne gospodarske težkoče, ki so v zvezi z voj- no in našo lego v sredi med sovravniki. Za začasno ureditev naše valute bi bilo po našem mnenju sedaj najumestnejše, da bi se v Nemčiji in v nevtralnih državah najelo posojilo, s katerim bi se pokrile naše nujne obveznosti proti inozemstvu, ne da bi nam bilo treba zato pošiljati v inozemstvo denar — zlato. Prepričani smo, da so merodajni činitelji v državi tudi v tem oziru že storili korake, ki nas vedejo k uspehu.

V. Z. v »Sl. Trg. Vestniku«.

Darovi.

Darovi, došli ces. komisariju: Nino Machner v imenu odbora za prirejanje prireditve v korist vojnega K 95, kot čisti dobiček prireditve v dvorani občinskega gledališča; Učiteljsko osebje slovenske okrajne šole na Vrdu K 23, za vdo- vinski in sirotinski sklad; »Roberta« kot prvi čisti dobiček iz delne razprodaje svoje brošure »Be- neficentna« K 100, za sirote padlih vojakov južnih pokrajin; uradniški tržniški omarje K 97-63, kot XVI. prispevek v korist Rdečega križa; inž. Pij. Čauli K 25, v korist sklada za vdove in sirote na soški fronti padlih vojakov in K 28, za vojsko na bojišču; učenci in učenke evangelijske šole potom- vodstva imenovanega zavoda K 40, za vdo- vinski in sirotinski sklad; Aleksander Basili K 10, kot mesečni prispevek sklada za brezposelne; Gabriel Zoratti v počastitev spominu Ide vdove pl. Zuo- coli K 10, za vdo- vinski in sirotinski sklad; c. kr. stražniki pridržani komisarijatu št. III. (ulica dei Forni) K 100 za bolgarski Rdeči križ; Peter Pri- vileggi v počastitev spomina Higinija Manzini K 20 v korist ubogim družinam vpoklicanih; učiteljski zbor c. kr. okrajne ljudske in meščanske šole v ul. S. Giorgio K 100 za Rdeči križ (za nabavo Röntgenovega aparata) in Rudolf Fritsch K 50 v isti namen; Marija Geronim v počastitev spomina sestrične Hermine Massek Čevadina K 15 v ko- rist zavoda »Casa di Nazaret«; Peter Ferrari-De- latus K 10 za Rdeči križ; učenci in učenke slov. občinske ljudske šole v Rojšanu K 9 za vdo- vinski in sirotinski sklad; Anton Sablich K 10616 v ko- rist sklada za vojne slepce; tvrdka Rastelli & C. K 7150 kot čisti dobiček za razprodajo 143 zabo- jev vžgalic po 4 vin. škaflička v korist sklada za vdove in sirote padlih vojakov Primorcev. Jakoh Perhanc 40 K za vdove in sirote padlih v vojni Delavci mestne planarne 9 K 60 vin. kot tedenski prispevek za brezposelne. Inž. F. Schnabl K 15 za uboge rodbine padlih iz Pr. mo. ja.

PRIPOROČLJIVE TVRDE

Ivan Bidovec voditelj vodja trgovine Kat. ul. Mulej naznanja cenj. ob- činstvu, da je odprl svojo lastno trgovino ino- zemstva in kolonijalnega blaga v ul. Campanile 13 ter se toplo priporoča za obilen obisk. Cene zmerno. Pustreža točna. 2206

A. Rieger Trst, via Torrente 30, l. n. Damska krojačnica. — Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerno. 337

Nova Mirodilnica MODERNA

Trst, ulica Ponterosso št. 5
Bogata zaloga dišav, krtač, predmetov za toaletto in za umetnosti.

Fratelli Rauber

TRST, Via Torrente št. 14, TRST
Zaloga ustrojenih kož
Velika izbira potrebščin za čevljarje. — Specijaliteti potrebščin za sedlarje.

IGNAZIO POTOCNIG TRST

ulica Riborgo št. 28, vogal ul. Beccherie

Velika izbira moških in deških oblek Črni in modri paletots, Rangelan, Ul- ster v sivih in rujavih barvah. Suknje s kožuhovalne. Velika izbira moških pletenic (maj). Rumene in modre obleke za delavce.
Izbira blaga za moške obleke. Sprejemajo se naročila po meri

Zlato, srebro in dragulji se kupujejo po najvišjih cenah.

Velika zaloga srebra, zlatih veriž in draguljev po nizkih cenah. — Popravlja po nizkih cenah.

LEONE FANO, urar Passo S. Giovanni 1
(pod Portici di Chiozza prolungati)

NOVO-POGREBNO PODJETJE - TRST

CORSO 47 (pri trgu della Legna) Telefon 10-02).

Prevoz mrtlic v tu- in inozemstvo. Vreči vsakovrstne pogrebe z najnovejšo moderno upravo. Zaloga vseh mrtvaških predmetov. — Nočna inšpekcija v lastnih prostorih zaloge, ulica Tesa št. 31. Telefon 14-02.
Zastopstva s prodajo mrtvaških predmetov i Na Opčinah, v Nabrežini pri Orehu (Neghere). — Točna postrežba. Cene zmerno.

Podjetnik in upravitelj H. STIBIEL.

Velika zaloga sveč

v prodajalni vojaških predmetov

RENATO CAPPELLANI

Trst - Corso 45. Trst - Corso 45.

Prodaja na veliko in na drobno.

Hranilne vloge
sprejema od vsakega tudi če ni ud sadrugo, in jih obre- 4 1/2 % večje zneske po do- stajajo po 4 1/2 % g. govora. Trgovcem otvarja čekovne račune z dnevnom obrest- vanjem.
Redni davek plačuje zadruga sama.
Vloga se lahko po eno krono.
Poštno-hranilnični račun 75.679. TELEFON 16-01.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu
registrirana zadruga z neomejenim jamstvom
ulica S. Francesco št. 2, I. nadst.

Posejila
daje na osebni kredit in na zastave proti plačilu po dogovoru.
Uradne ure: vsak dan od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne.
Priporoča male hranilne škrinjice, ki so posebno primerne za družine.

JADRANSKA BANKA

[Trst, Via Cassa di Risparmio št. 5 (Lastno poslopije)]

KUPUJE IN PRODAJE:
vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisna, prioritete, delnice, srečke itd.
VALUTE IN DEVIZE.
PREDUJMI na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih
SAFE - DEPOSIT. PROMESE.
Brzjaviti: JADRANSKA.

VLOGE NA KNJIŽICE
4 %
od dneva vloge do dneva vzigaja.
Redni davek plačuje banka iz svojega.
OBRETOVANJE VLOG na tekočem in žiro-računu po dogovoru.

FILIJALKE:
DUBROVNIK
KOTOR
LJUBLJANA
METKOVIČ
OPATIJA
SPLIT
ŠIBENIK
ZADAR

AKREDITIVI, ČEKI IN NA- KAZNICE NA VSA TU- IN INOZEMSKA TRŽIŠČA.
Živahna zveza z AMERIKO.
REMBOURSNI KREDITI
PRODAJA SREČK
RAZREDNE LOTERJE.

ESKOMPTUJE: srečke, devize in papirje. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija zvebanj srečk itd. brezplačno. STAVBNI KREDITI, REMBOURS-KREDITI Krediti proti dokumentom ukrcanja. BORZNA NAROČILA. INKASO.

Telefoni: 1463, 1793 in 2676.

ESKOMPT MENIC

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

POSJILA DAJE
za vključbo 5 1/2 % na menice po 6 %
na zastave in amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.
ESKOMPTUJE TRGOVSKE MENICE.

HRANILNE VLOGE
sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po 4 1/2 %
Večje stalne vloge in vloge na tek. račun po dogovoru.
Redni davek plačuje zadruga sama. — Vloga se lahko po eno krono. — ODDAJA DOMAČE HANILNICE (HRANILNE PUŠICE).

registrirana zadruga z omejenim poročilom
TRST - Piazza della Caserma št. 2, I. nad. - TRST
(v lastni palači) vhod po glavnih stopnjicah.
Poštno-hranilnični račun 16.004.
ima varnostne celice (safe deposits) za shranje- vanje vrednost- nih listin, dokumentov in raznih drugih vrednot, popolnoma varno proti požaru in kraji, urejajo po najnovejšem načinu ter jo oddajo strankam v najem po najnižjih cenah.
STANJE VLOG NAD 10 MILIJONOV KRON.
Uradne ure: od 9 do 12 zjutraj, in od 3 do 5 popoldne. Izpolnjuje se vsak delavnik ob uradni urah.

TELEFON št. 952